

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnistvu prejemati:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5:50
na mesec 1:90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcove ulice št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petostopna peti vrsta, enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vnosne naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 35.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6:50
na mesec 2:30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka. Upravištvu: Knaflcove ulice 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Volilno gibanje na Štajerskem.

Izvanredni glavni zbor Narodne stranke za Štajersko vršil se je v nedeljo, dne 4. aprila t. l. v veliki dvorani „Narodnega doma“ v Celju ob ogromni udeležbi raznih slojev iz vseh važnejših krajev slovenskega Štajerja. Smelo se trdi, da je bil tu zbran evet slovenskega meščanstva in inteligence na Spodnjem Štajerskem. — Shod se je sklical vsled volitev v deželni zbor štajerski. Dr. Vekoslav Kukovec ga po 11. uri predpolne otvoril, pozdravi tako mnogobrojno zbrano ter z markantnimi besedami pojasnjuje politični položaj. Vse politične stranke naj bi poslate svoje najboljše moze v deželno zbornico. A naši klerikaleci tega ne dopuste. Oni hočejo brezploden boj, boj Slovencev proti Slovencev in to na Štajerskem, kjer gospoduje oholi Nemec brezobzirno in kruto. Duhovni naši komandanti nočejo mislečih mož, oni rabijo le marionete. Njim gre le za gospodstvo, narodov blagor jim je deveta briga. To so pokazali kaj jasno ob kompromisnih pogajanjih. Skoraj pol leta se jim niti ni zljubilo tozadevno »Narodni stranki« kaj odgovoriti, a naposled so izjavili, da bodo za vseh 13 mandatov postavili lastne kandidate! Večjega greha še ni zagrešila doslej nobena stranka pri nas, nego »Kmečka zveza« in nje general dr. Korošec. Mi pa ne smemo pripustiti vseh mandatov duhovniški stranki! Naj bode že izid kakoršne koli, mi se zanašamo na lastno moč ter vzprejemo volilno borbo. Nam ne more pomagati nobena stranka, kompromisov ne potrebujemo. Propagirali bodemo vsakoga, ki je za napredek našega ljudstva! A narodna stranka ne bode podpirala nikjer kandidata »Kmečke zveze«. (Burno živahno odobravanje). Nato se je razvila živahna debata o postavljanju kandidatov, o podrobnem volilnem delu itd. Rezultat teh razmotiranj je bil, da »Narodna stranka« postavi svoje kandidate v splošni kuriji ter v volilnih okrajih: Celje okolica — Laško-Vransko — Gorjani grad, Slovenj Gradec — Šostanj — Marenberg, Brežice-Sevnica — Kozje, Šmarje — Rogatec, Ptuj — Ormož (v skladu s »slogaško«

stranko). V okraju Maribor — St. Lenart prepušča se tozadevna odločitev tamošnjim krašnjim organizacijam narodne stranke. Narodna stranka postavi torej za prihodnje deželno-zbornske volitve 7 kandidatov. Za splošno kurijo izrazil je svojo pripravljenost kandidirati g. ključarski mojster Ivan Rebek v Celju. Kot števni kandidat narodne stranke v spodnjestajerskih mestih in trgih fungiral bode g. dr. Gvidon Serneč v Celju. — Drugi kandidati določili se bodo na posebnih shodih »Narodne stranke« na velikonini ponedeljek t. l. v Žaleu, Ormožu, Mestnji in Slovenjem gradu.

Klerikaleci so tudi že na delu in kmečka zveza že postavlja kandidate. Društvo kmečka zveza v Mariboru, ki stoji po imenu pod vodstvom poslanca Roškar, katero pa faktično komandira kaplan dr. Korošec z nekaterimi drugimi kaplani in z velikim značajem prof. dr. Vrstoškom je imela v nedeljo v Ptuj zaupni shod. Na tem shodu je proglasila za okraj Ormož-Ptuj kandidata a deželnozbornsko volitev. Prišla je na dan s tistimi imeni, na kateri se je ljudstvo tajno že dolgo pripravljalo, namreč z župnikom Josipom Ozmecem pri Sv. Lovrencu na Dr. p. in posestnikom Mekškom iz Lokincev.

Odbor je povabil svoje najzvestejše pristaje, izključil pa je vse, ki niso patentirani zvezarji, ki slepo ne prisegajo na politiko dr. Korošca in dr. Vrstoška. Shod se sme po pravici imenovati skrajno klaverno, dasi je odbor kmečke zveze že več dni pred razposlal v ormoški in ptujski okraj več tisoč v »Katoliški tiskarni« v Mariboru tiskanih pamfletov, ki se glasijsijo tako-le-

Velecenjeni gospod!

Kakor Vam je znano, je naša stranka pri zadnjih volitvah za državni zbor kandidirala in izvolila dr. Ploja v ključu temu, da so ga liberalci in štajerjanci z nepopisno drznostjo blatili in grdili. Toda komaj je imel dr. Ploj mandat v žepu, pustil je svoje tovariše iz Kmečke zveze in se pridružil v državnem zboru poslanecem liberalne stranke, katere je vodil in varoval.

Dvakrat se je ponudila dr. Ploju prilika, da se spravi s kmečko stranko. Dr. Ploj je vsakokrat odklonil. Pač pa je vedno vzdrževal in še vzdr-

žuje prijateljske razmere z liberalno stranko. To se je pokazalo posebno, ko je vabil za ustanovni shod svoje stranke v Ptuj. Povabil je liberalce, a na večino svojih kmečkih volilcev pa je pozabil.

Dr. Ploj je izgubil v političnih krogih zadnji čas skoraj vso veljavo. Da bi ne izgubil še zadnje trohice, hoče sedaj na vsak način postati deželni poslanec, da lahko na zgoraj reče: Glejte, kako mi ljudstvo zaupa! Ker pa s kmečko stranko noče iti, (pravijo, da se on, dvorni svetnik, kmetom v politiki ne bo klanjal), a z liberalno stranko si še vendar ne upa javno nastopiti, ustanovil si je svojo stranko, katero so krstili za stranko združenih Slovencev. Botri so bili novi stranki odvetnik dr. Rosina, odvetnik dr. Jurtela in uskok Zemljič, katerega je odbor Kmečke zveze zaradi njegove nezanesljivosti v politiki moral izključiti.

Glasiło nove stranke je »Sloga«, katero vzdržuje dr. Ploj in nekaj odvetnikov z bogatimi denarnimi prispevki. Ta list mora tako pisati, kakor ti gospodje hočejo, torej ni izraz ljudskega mnenja in raziranj.

Slovenska kmečka zveza bo pri Vas postavila v sporazumu s svojimi župniki lastne kandidate. To Vam s tem pismom sporočamo in Vas prosimo, da to razglasite med vsem ljudstvom. Posodite to pismo tudi drugim, da ga prečitajo. Tudi dr. Ploj bo postavil svoje kandidate, a ne v sporazumu s kmečko stranko, ampak bržkone v ozkem prijateljstvu z liberalno stranko. Saj se je že med Plojevci in liberalci vršil tozadeven zaupen pogovor.

Bodite prepričani, da Plojevci nikdar niso marali za kmečko ljudstvo, ampak le za kmečke mandate. Sedaj bodo s pomočjo liberalnega učiteljstva, ki si na stroške kmeta želi novo zvišanje svojih plač, lovili vaše glasove. Ostanite trdni ter obrzite zvestobo kmečki stranki! Naša stranka je katoliška, slovenska, kmečka. Vsi kmetje pod prapor Slovenske kmečke zveze! Prijateljske pozdrave Vam pošilja

Slovenska kmečka zveza.

Predsedoval je znani suženj »Ljudske posojilnice« Mlakar iz Laporja; drugemu niso tega posla zaupali. Govorila sta dr. Korošec in Miha Brenčič mlajši, tedaj dva za ptuj-

ski in ormoški okraj res »merodajna« moza.

Smešno je bilo, da je dr. Korošec iz strahu pred zopetno kandidacijo dr. Jurtela skušal tega delovanje kritikovati in zbranim dokazati, da ni vreden njih zaupanja, da pa dr. Korošec ni znal in ni mogel dr. Jurteli ničesa drugega očitati, kakor to, da ta ni ud kmečke zveze, da ga kmečka zveza ne more priporočati, da mora iz svoje sredine izbrati in postaviti kandidate! Tako politiko je zagovarjal dr. Korošec, take nauke je dajal svojim zvestim! Mladi Miha Brenčič je kot govornik splošno sumničil in natočeval; deloma je tudi prav po »zvezarsko« zavijal. Toda toliko ni bil mož, da bi imenoval ime, da bi se ga moglo prijati za ušesa, ali za jezik.

Mimogrede omenimo, da ta zvezarski politik v svoji domači občini uživa toliko zaupanja in da ima tak ugled, da ga sovaščani niti v občinski odbor niso marali voliti! Župnik Ozmeč in Meško sta kandidacijo iz rok Korošec - Brenčič se ve sprejela. Ugovarjal ni nihče, pa tudi nihče ni odobravaj.

Župnik Ozmeč je govoril nekaj besed, katere bi naj bile nekaj program. Pa bil je tako ginjen vsled Korošceve in Brenčičeve milosti, da se je kar začel jokati, da ga je moral Korošec na vse pretege tolažiti! Drugi kandidat Meško ni naznanil svoje ga programa, ker sploh nobenega nima, ker sploh o naših zahtevah, o slovenski politiki nič ne razume. In tako blago ponuja kmečka zveza za deželnozbornske kandidate. Med takimi sta lahko dr. Korošec in prof. Vrstošek se najpametnejša! Bomo pa videli, ali sprejamejo tudi volilci ormoško-ptujškega okraja to ponudbo, ali se voljni take kandidate sprejeti, take ljudi voliti za poslance! Radovedni smo tudi, ako bodo v vsakem volilnem okraju postavili vsaj po enega duhovnika za kandidata, kako bodo to opravičevali nasproti kmetom, ko temu že leta in leta na ušesa trobijo, da naj kmet samo kmeta voli, za vodstvo kmečke zveze in za kandidate pa se kar trgajo sami župniki in kaplani!

Istrski deželni zbor se ne skliče.

Dunaj, 5. aprila. V smislu resolucije, sklenjene na shodu istrskih

deželnih poslancev, so danes posetili državni poslanci dr. R. zzi, dr. Laginja, Spinčič in Bartoli ministrskega predsednika barona Bienenrtha ter ga prosili, naj bi vlada čim najpreje sklicala istrski deželni zbor. Baron Bienenrth je odgovoril, da je vlada pripravljena dovoliti od poslancev zahtevano svoto za olajšanje v Istri vladajoče bede, deželnega zbora pa sedaj ne more sklicati. Deželni zbor se skliče, ko bo z ozirom na politične odnose mogoče splošno zasedanje deželnih zborov. V tem trenutku pa je to tem manj mogoče, ker se imajo za nekatere deželne zbore še vršiti nove volitve in ker nekateri deželni zbori še niso sposobni za redno delovanje. Končno pa tudi državni zbor zavira sklicanje deželnih zborov.

Priznanje aneksije.

Pariz, 5. aprila. Avstro-ogrski poslanik grof Khevenhüller je včeraj vročil ministrstvu zunanjih del noto, v kateri Avstro-Ogrska v prijateljski formi prosi francosko vlado, naj prizna aneksijo Bosne. Minister Pichou je izjavil, da bo vlada v nekaj dneh dala na to noto pismen odgovor, toliko pa lahko že ustno pove, da bo ta odgovor ugoden.

Evropska konferenca.

London, 5. aprila. »Daily Graphic« piše: Glede Bosne in Hercegovine sedaj evropske konferenco ni potreba. Pretvoritev okupacije v aneksijo spada v kompetenco Turčije in Avstro-Ogrske. To stvar, v kolikor se tiče člena XXV. berlinske pogodbe, ni potreba na konferenci razpravljati. Drugače je s členi 1 do 12. V tem oziru je sankcija Evrope brez dvoma potrebna.

Pariz, 5. aprila. »Matin« zatrjuje, da se je definitivno opustila misel, sklicati evropsko konferenco, ker se je med vsemi udeleženci državami doseglo sporazumljenje.

Avstrijsko-turški sporazum.

Carigrad, 5. aprila. V današnji seji državnega zbora so vložili poslanci dva predloga, ki zahtevata, naj se o bosanskem vprašanju in o aneksiji razpravlja v tajni seji. Zbornica je te predloge sprejela, naker je predsednik Ahmet Riza odredil tajno sejo.

LISTEK.

V robstvu.

Slika. Ivo Trošt.

(Dalje.)

»Oče, danes je sredo; tri dni tedna imamo še?« popravi sinko, ki se je med breanjeno skrbno umaknil na prag, in obgrizuje zeleno jabolko.

»Tiho, ti —«, ga očetovski posvari Švigar. Izraz je dišal po gnoju, kar pa ni Francka motilo čisto nič, da ne bi obgrizel še zadnji košček in zagnal ostanek s praga v kočo — po nesreči materi naravnost na glavo. To jo je predramilo.

»Čakaj, ti čenč smrskavi za te bom že, naj se prebudim!«

»Tu si zopet ni mogel kaj Švigar, da ne bi posegel v besedo.«

»Kaj se ti po trikrat izbujaš, če enkrat zaspiš?« Hotel se je namreč maščevati za prejšnjo napako v govoru, ko ga je bil vsekali Matijec.

»Najbolje bi bilo, da bi se ne nobenkrat.«

»Seveda, ker se ti ne ljubi. Pečene tice ti bodo letele kar same v usta. Se vidi, kaj naredi iz človeka žganje.« Tukaj poprime zopet Matijec:

»To, kar ste vi iz nas — pijance.«

»Tiho! Ko bi ne bil pijanec že

prej, ko si došel k meni, bi ostal na očetovem posestvu.«

»Vi ste me ogoljusali zanje.«

»Lazeš. Pošten denar sem ti posodil. Pa bi ga bil vrnil brez tožbe in o pravem času.«

»Ali ga nisem? Vam ni bilo nikdar zadosti.«

»Seveda, ker so pomagali tudi advokati.«

»Dovolj je bilo samo vas.«

»Tiho, da ne dobiš po zobeh!«

»Za pravico se ne bojim nikogar. Včeraj me je tepel vaš sin, danes me boste vi. Lepa bo ta! Pa še delal da bi Vam zato povrhu.«

Švigar je nekaj govorjal za stran tepeža s sinom in očital Matijcu, da ne dela nikdar zastoj, saj mu še plača nekoli, ko bi ne bila njegova dolžnost: Matijec mu je dolžan mnogo več, vedno več kot vrže njegov in njegove Urše ostanek nekaj trdnega posestva. V tem se popolnoma zave Urša in potegne za možem: »Se sužnjem se ne godi hujše, še sužnjem, ki so prodani, kakor živina na semnju. Tudi vi imate s svojo živino več usmiljenja kot s svojimi sužnji — z nami.«

»Zakaj pa nečeta delati?«

»Zastoj, da bi vam delal kdo?«

»Pa plačaj, stari, plačaj na novo nastali dolg, davne in obresti. Boš videl, koliko ostanke od tvojega zaslužka meni ali tebi.«

»Meni nič ko žulji na rokah, povrhu pa še moji ženi in otroku.«

»Vidva bi raji, da vama prodam na dražbi še tisto pest zemlje.«

»Pa jo prodajta! Bo vsaj konec trpljenja in dolga.«

Seveda. Kdo bo pa meni plačal tisto, kar je več dolga kot vrže vajina beračarja? Sedaj sem vama vsaj zaračunal obresti. To se pravi, mene naravnost oiganiti za pošten denar, pošteno blago, ki sem vama ga dal. Saj me ne bosta. Naj bo le tako!«

»Pa naj bo.«

»Tebi je lahko. Ti nisi s tem izgubil ničesar.«

»In vi samo ogoljufane pripisane račune.«

Zakaj pa nisi delal, da bi se bili poravnali sproti? Ali je bilo treba, da sta po cele dni samo žrla. Zdjaj sem jaz goljuf, pa bi le vidva goljufala mene. E-e-ej!«

Zapretel je s celo roko in odgodrjal. Francek je žvižgal pred njim, pobiral v platu okleščke in klatil jabolka ob česti v vas in ni vprašal prav nič, čigava so. Švigar ga je priganjal, da mora živina na pašo.

Za nekaj časa se vendar začne gibati na kupu v Račičevi koči na Osredku. Urša dvigne glavo:

»Matijec, pa vstaniva no. Mene že zopet žejja.« Usnjato, nabrekli lice ženske nad petdesetih let se ogleda po stanici in zakolne, ko vidi razmetano steklenino. Dve črni kiti ste se vili po razgaljenih plečih, uvede prsi je le za silo zakrivala — pisana jopica. Ko ni nič odgovora, vpraša vnoči: »Ali te nič ne suši v danki, dedec?«

»Seveda me, pa bom raje potrpel, samo da ne bo veljalo starea.«

»Jaz pa moram; preveč me žejja. Delala bom pa samo toliko, da zaslužim par merice, nič več. Takoj se vrnem spet leč.«

»Pa meni ga prinesi vsaj za požirek, oh!«

»Ne boš ga žrl. Zaslužiti ga pojdi, kakor ga moram, jaz mrha gnila.«

»Pa vstaniva.«

Složno, toda opotekajočih, lenih korakov sta se pod noč vračala na delo.

* * *

Janežev Matijec je bil do nedavno gospodar imovitega posestva v sosednji vasi. Oče je bil gostilničar, imel mogočne gozdove, poln hlev živine, štiri sinove, dolno gostov, delavno ženico, srebrne denarce in glavo na pravem mestu. Po smrti so bili prav očetovi denarji vsem največja poguba. Oče Janež je napravil oporoko, toda zastran denarne gotovine ni določil ničesar. Vsi, ki niso bili navzoči ob smrti, so trdili, da je bilo denarja kot pečka, oni domači, ki so svetili očetu na zadnjo uro, so pa zastoj iztikali za denarjem po vseh skrinjah, predalih, podeh, skednjih in vsivih. Denarja nikjer. Začela se je pravda in končala po dolgih letih z neuspehom in troški na obeh straneh. Očetova dedščina se je vsled tega skrčila le na nekaj stotakov, kriv pa ni hotel biti tega nobeden.

Najhabsše se je godilo Matijecu na domu. Bil je očetov naslednik. Iztočilo se je zares precej vina v gostilni, ali največkrat tako, da je zasto-

kal prazen sod, pa ni bilo ne vina, ne denarja. Bratje so točili vsak sebi in spravljali vsak za-se. Ustaviti je bilo treba predrago obrt in skleniti račune. Fant ni pokazal nič veselega: samo eden velik, neporavnan dolg v zalogi vina.

Bratje so se poženili in zahtevali doto. Odkod naj vzame tako brz denar? Pustil je raje, da ga je tožil vsak posebek, potem se je šele vdal ter plačal dolg in troške, ki čisto niso bili manjši od same dote.

Slednjič si je moral tudi Matijec poiskati neveste. Zaradi hišnih razmer, naravnost rečeno: dolgov, ki si jih je nakopal po očetovi smrti, ni mogel izbirati po sreči in pridnosti, marveč po denarju. Izbral je sedanjo Uršo s precejšnjo doto in malim otročičkom, ki je bil še — samo njen. Z doto je zamašil usta nekaterim preglasnim dolžnikom, s tem pa za vselej razvezal Urši jezik, da nima posledaj Janežev Matijec nič več ukazovati na očetovem domu. Res! Poslej je pela samo njena tako dolgo, da je obema zapel boben. Začela sta bila namreč po njenem nasvetu zopet v gostilno ter točila večinoma sama sebi: on je plačeval nji, ona njemu. Tako sta srečno izpraznila sod — za gotov denar; denarja pa ni bilo nič več v začetku, kakor ob koncu — ena sama desetica, ki je romala iz rok v roke. Nazadnje sta se čudila, kje je denar?

(Dalje prihodnj.)

Carigrad, 5. aprila. Tajna seja je bila silno viharna. Več poslanov je zahtevalo, naj se debata odgodi do jutri. Vlada je vztrajala pri zahtevi, da se debata konča in izvrši glasovanje še v tej seji. Zbornica je sklenila, da se ima debata nadaljevati, ni pa sklenila ničesar pozitivnega glede glasovanja.

Carigrad, 5. aprila. V krogih, ki so v ozki zvezi z vlado, zatirajo, da ni dvomiti da bo zbornica odobrila zapisnik o avstrijsko-turškem sporazumu.

Črnogorci zahtevajo vojno ali mir.

Sarajevo, 5. aprila. "Srbska Rijeka" javlja, da so se voji, ki opravljajo obmejno službo na hercegovinjski meji, obrnili na kneza Nikito s prošnjo, naj ali napove Avstro-Ogrski vojno, ali pa jim dovoli, da se vrnejo domov, ker tako naporene službe ne morejo več opravljati dalje, zlasti ker so jim počila vsa živila. Tudi v Virpazarju, Godini in na Rijeku utaborjeni voji so poslali slično pismo vojnemu ministru.

Srbsko odposlanstvo na Cetinju.

Belgrad, 5. aprila. Srbska vlada je sklenila poslati na Cetinje posebno odposlanstvo, ki bo imelo nalogo, informirati črnogorsko vlado o vzrokih, ki so Srbijo prisilili, da kapitulira pred zahtevami Avstro-Ogrske. Na čelu tega odposlanstva bo minister Protić.

Deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug.

II.

K besedi se oglasi župan in državni poslanec Ivan Hribar, pozdravi zborovalce ter poudarja veliko važnost obnega zboru za organizacijo slovenskega obrtništva. Posebno važno je osnivanje raznih tečajev za knjigovodstvo itd. Tako se vzbudi zanimanje za organizacijo tudi po deželi. Važen korak v prosep obrtništva je storjen z ustanovitvijo državnega obrtnega sveta, v katerem ima Zveza tudi svojega zastopnika. Treba je resnega skupnega dela in uspehi ne bo izostal.

Nato pozdravi zborovalce v imenu trgovske in obrtniške zbornice njen podpredsednik Ivan Mejač, želeč najboljšega uspeha.

Zapisnik zadnjega obnega zboru, ki se je vršil, sklican po obrtni oblasti, dne 12. februarja t. l., se prečita in odobri.

Blagajniško poročilo izkazuje 876 K 27 v dohodkov in ravno toliko tudi izdatkov, med katerimi pa je všteta tudi gotovina v blagajni v znesku 56 K 74 v. Aktivna in pasiva iznašajo enako svoto 685 K 30 v. Ta zaključek velja za čas od 1. januarja do 31. decembra 1906, pozneje pa zveza itak ni delovala, dokler ni oživela z zadnjim obnim zborom.

Po poročilu računskega preglednika g. Grošlja se blagajniško poročilo odobri.

Prememba pravil.

O naslednji točki »premembra pravil« poroča načelnik Franchetti. Pravila so se izpremenila v smislu novega obrtnega reda in bodo sčasoma članicam zadrugam na razpolago. Poudarjamo le najvažnejše točke glede obnega zboru, ki kateremu pošiljajo članice za vsakih 20 članov po enega delegata. Delegati se volijo za tri leta. Izredni obni zbor se skliče, ako to zahteva polovica udeležencev zadrug. Zadrugam, ki ne bi hotele odgovorjati na vprašanja načelstva Zveze, se more naložiti do 20 K globe in ravno tako tudi delegatom, ako se ne bi udeležili obnega zboru brez opravičljivega vzroka.

Pri teh dveh točkah se je razvila daljša debata, v katero je posegel med drugimi tudi zastopnik obrtne oblasti poudarjajoč, da se grožnja z globo pri posameznih zadrugah prav dobro obnesla. Globa je popolnoma na mestu, ako n. pr. delegat neopravičeno izostaja od obnih zborov. Končno se sprejme poročevalcev predlog.

Za sklepčnost obnega zboru je treba, da je navzočih vsaj ena petina članic. Če pa prvi obni zbor ni sklepčen, se vrši uro pozneje drug obni zbor, ki sklepa ob vsakem številu navzočih.

Odbor obstoji iz 12 članov, od katerih jih mora 8 ustanoviti v Ljubljani ali vsaj v najbližji okolici, in 3 namestniki.

Te posebej navedene točke so se sprejele posamezno, ostale pa en bloc.

Prispevek zadrug za l. 1909.

Poročevalce Franchetti priporoča v imenu načelstva, da bi se zadruga glede na letni prispevek razdelila v štiri razrede in naj bi plačevale zadruga, ki imajo do 50 članov 15 K, do 100 članov 20 K, do 150 članov 25 K, nad 150 članov pa 30 K.

G. Maček je mnenja, da sicer potrebuje zadruga denar, a vendar se

ne smejo prispevki nastaviti previsoko, ker bi potem zadruga ne pristopale rade.

Obvelja predlog načelstva.

Proračun za leto 1909.

Načelnik poroča, da bo imela Zveza v tekočem letu dohodkov samo 150 K, izdatkov pa 1400 K. Najeti je treba sobo, nabaviti potrebno oropje, nadalje so troški za upravo, za poučne tečaje. Treba bo pač gledati, da se primankljaj 1250 K pokrije z raznimi podporami, katerih se je gotovo nadejati v očigled začrtanega, za obrtništvo gotovo plodonosnega delovanja. — Proračun se odobri.

Organizacija obrtnih zadrug.

K tej točki poroča načelnik Franchetti. Svoje poročilo je razdelil na dva dela. Prvi del tiče mesto Ljubljano, drugi pa deželo, oziroma posamezne politične okraje, okrajna glavarstva.

V Ljubljani obstoji 16 obrtnih zadrug, med katerimi so tri deželne zadruga in sicer, deželna zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev, deželna zadruga dimnikarjev in pa deželna zadruga izdelovalcev sodavice. Kdor pa zasleduje združeno življenje, pogreša, nekatere obrti, ki se ne pripadajo nobeni strokovni organizaciji, ali pa so priključene drugim obrtim v eni zadrugi. Ker se pa iz raznih tehničnih praktičnih razlogov stremi za tem, da se ustanavljajo, le strogo strokovne zadruga oziroma preosnujejo mešane zadruga v strokovne, je treba, da tudi že iz obstoječih zadrug v Ljubljani izločimo nekaj vrst obrtnikov in jih združimo v strokovno zadrugo, če jih je dovolj samo za mesto Ljubljano, če je pa število takih obrtnikov v Ljubljani premajhno, jih pa združimo v deželno zadrugo s sedežem v Ljubljani.

Tako bi bilo v Ljubljani treba na novo ustanoviti zadrugi modistinj in starinarjev, sedanje zadruga urarjev, sobnih slikarjev in pleskarjev pa preosnovati v deželne zadruga, ki bi štele do 80 članov.

Na novo je treba ustanoviti sledeče deželne zadruga: 1. tapetnikov in izdelovalcev posteljnine; 2. sedlarjev in jermenarjev; 3. kamnosekov in kiparjev; 4. kleparjev; 5. sodarjev; 6. strojarjev in usnarjev; 7. klobučarjev; 8. knjigovozov in izdelovalcev kartonažnega blaga; 9. krovcev; 10. vrvarjev; 11. konjedercev in 12. fotografov. Tako bi bilo v Ljubljani skupaj 30 obrtnih zadrug in sicer 18 deželnih in 12 za Ljubljano.

Veliko težje delo bode pa na deželi, kjer so dosedaj večinoma le kolektivne zadruga. Vse te bi bilo treba razpustiti, oziroma preosnovati v strokovne zadruga. V vsakem okrajnem glavarstvu bi moralo biti najmanj do 10 strokovnih zadrug in sicer deloma z delokrogom za celo okrajno glavarstvo, deloma z delokrogom za eden ali dva sodna okraja.

Tako naj bi se osnovala za vsak politični okraj: 1. zadruga kovačev in kolarjev, 2. zadruga mizarjev in strugarjev, 3. zadruga krojačev in krojačič, 4. zadruga čevljarjev, 5. zadruga pekov in 6. zadruga zidarjev in tesarjev.

V vsakem sodnem okraju se naj bi pa ustanovila zadruga gostilničarjev, eventualno spojena z mesarji, ker so mesarji večinoma na deželi tudi gostilničarji in jih je po številu največ.

Najtežje bi bilo osnovati zadruga v okrajnem glavarstvu ljubljanskem, ker je najbolj razsežno in raztreseno. S to preosnovo nastalo bi na Kranjskem do 130 obrtnih zadrug, sedaj jih je komaj 50.

Da bi pa bile zadruga obrtnikom res v korist, osnovati bi bilo treba za vsako okrajno glavarstvo tudi okrajno zvezo obrtnih zadrug, ker bi take zveze tvorile takozvani obrtni svet za vsako okrajno glavarstvo po § 130. obrtnega reda.

Treba bi pa bilo iti še dalje. Ustanoviti bi bilo treba tudi za vsako obrt, to je za vsako vrsto zadrug, n. pr. za krojače, čevljarje, mizarje itd. še posebne deželne strokovne zveze.

Vse te okrajne zveze, deželne strokovne zveze in pa deželne zadruga naj bi pa tvorile deželno zvezo višjega reda.

Na ta način bi bila šele izvedena prava organizacija obrtnih zadrug in s to organizacijo bi bili združeni vsi obrtniki, ki so sedaj v marsikaterem slučaju brez vsake pomoči.

Da se pa to delo vsaj deloma uresniči, treba je, da se zveza tega dela loti in v ta namen skliče potrebne shode v mest in na deželi. Največja ovira je, dobiti imenik obrtnikov po slojih in posameznih okrajih. Če se pa imenika nima, se pa ne more začeti z delom. Tak imenik nam najlažje priskrbi c. kr. deželna vlada potom c. kr. okrajnih glavarstev. Vsled tega predlagam:

Slavni obni zbor skleni: Načelnstvu deželne zveze se naroča, da po predloženem načrtu začne delovati v prosep združne organizacije in sicer naj najprej skuša v Ljubljani ustanoviti deželne in strokovne za-

druge in potem pa po deželi. Dalje se naroča načelnstvu, da prosi c. kr. deželno vlado, da ji preskrbi imenik obrtnikov v svrhu nadaljnjega delovanja.

Po kratki debati, v kateri je g. Jelčnik priporočal, da naj se začne z delom obenem v mestu in na deželi, se je ob splošnem odobravanju sprejel ta organizacijski načrt.

Menišija pri Cerknici.

Upali smo po 20. septembru, da nastanejo boljši časi v naši domači politiki, zlasti ker je »Slovenec« s povdankom naglašal, da osebnosti morajo izginiti iz našega časopisja. Lepo bi bilo, da bi klerikalno časopisje držalo besedo, ker se to s ponosom vedno šopiri, da zastopa krščanska in katoliška načela, ker laž, obrekovanje, zavijanje resnice, sovraštvo, hinavsko svetohlinstvo in zloraba vere smrdi po nekrščanstvu in sirovosti, kar nas ponižuje med nekulturne narode. Obžalujemo torej, da je klerikalno časopisje snedlo svojo častno besedo in je postalo kot nekdanje osebno, lažno, obrekljivo in pohujšljivo. Tudi po naši Menišiji je močno razširjeno klerikalno časopisje in z njim osebni napadi in laži. Prvi liberalni shod v Cerknici je spravil naše klerikalce v veliko zadrugo in strah, zato so se poslužili takoj starega orožja osebnosti, zlorabe vere, laži in obrekovanja. »Slovenec« in »Domoljub« sta o tem shodu nagradila toliko laži, da smo strmeli nad to nesramnostjo. Na drugem našem shodu 21. marca so dobile te laži strahoviti poraz. Ker je bilo o tem v »Narodu« že vse objavljeno, prestopimo na domače razmere v Menišiji. Tudi pri nas je nesramno klerikalno časopisje spridilo nekatere ljudi tako, da grizejo, obrekujejo in lažejo na katoliški podlagi kakor stekli psi. Morda na celem Kranjskem ni takšnih klerikalnih spridencev kakor so pri nas. Drugodi imajo klerikalci za svojega političkega voditelja svojega župnika, pri nas ga pa prezirajo, preganjajo in obrekujejo. Že od nekdaj ga ne morejo trpeti. Mož spolnaje natančno svoje stanovske dolžnosti, ima veliko dela, truda in skrbi z novo cerkvijo, a v kljub temu jim ne ugaja. Anonimna pisma so pisali na škofijo, da ga naj spravi škof proč od nas. Ravno tako je dobil več nesramnih pisem brez podpisa sam po pošti, a tako zavite z lažjo, kakor bi jih pisali liberalci. Prejšnji naš dušni pastir, zagrozen klerikalec Rud. If. jih je spoznal za malovredneže, ni hotel z njimi občeovati, občeval je raje z liberalci. Tožili so ga radi tega pri škofu toliko časa, da je bil prestavljen. Tudi sedanji župnik ne mara občeovati z njimi, a ne občeuje niti z liberalci. Zakaj pa ne marajo naši klerikalni prvaki svojega župnika? Ker ta noče popivati in se pajdašiti z njimi cele noči po gostilnah, kakor so bili vajeni z bivšim kaplanom v Cerknici g. Lavrenčičem, ki sedaj straši po Menišiji.

Ta je delal po gostilnah, in na shodih klerikalno propagando, hodil je tudi v Menišijo pit in organizirat neoziraje se na domačega župnika. Sedaj o času volitev županstva je prišel iz daljnega Dolenjskega na volilno agitacijo v Cerknico in pretečeno nedeljo je imel pri nas politični shod v Selščeku pri Markotu. Z njim je prišel tudi v Cerknici dobro znani notarski sollicitator Kocijan. Tega prav radi pripuščamo klerikalcem, ker med nami ni prostora zanj. Lepo draščino je dobil Lavrenčič. Pametni možje se smejejo tem bojevnikom za sveto vero. Lavrenčič je ostal nepoboljšljiv. Pijančevanje in ponočevanje ga je spravilo iz ravnotežja v vojski za sveto stvar, da je te dni dobil od neke ženske, kakor se splošno po Menišiji govori, v Cerknici krepke zausnice. Za zasluge za sveto stvar bo gotovo v kratkem imenovan za dekana v Cerknici. Ta dobrovolječek je popolnoma spridil nekatere naše klerikalne prvake, da prezirajo svojega domačega župnika. Ko vidi ta, da že od nekdaj opravlja po Menišiji Lavrenčič v njegovem okrožju njegov posel, pušča vse skupaj na miru, ker s takšnimi ljudmi se ne mara pečati. Tega preziranja pa naši klerikalci mu ne morejo odpustiti. Poslužili so se podlega denunciranja, a ker mu ne morejo do živiga radi njegove previdnosti, ga obrekujejo, ponižujejo in zasmehujejo pri vsaki priložnosti. Mož se je moral v cerkvi braniti napadov trdeč, da duhovnik je poklican v prvi vrsti splovnati svoje stanovske dolžnosti, in ne popivati cele noči po gostilnah, zapravljati denar in zdravje, delati nemir in zdražbo med ljudmi. V 5. številki »Domoljuba« jim je očital preveč pijančevanja, a sedaj mu je nedavno posvetil nekdo v »Domoljubu«, kakor bi ptujci pili, pri domačinih se to le poredko zgodi, kdor je to pisal je v Menišiji, a Meniševci ni, zato naj se spravi izpred oči. Tako želijo naši klerikalni prvaki odhod izpred oči svojemu lastnemu župniku, ker jih ta lepo uči in svari. Sedaj

morda ne bo še hudega, kadar bo pa Lavrenčič za dekana v Cerknici, bo moral pa skoraj gotovo pobrati šila in kopita ter zapustiti Menišijo. Ker dobro pozna svoje ovčice, pa tudi garjeve ovce, se mora kot pameten mož teh ogibati, a za to ga čaka zaslužena kazen.

V gostilni na pošti je shajališče naših klerikalnih prvakov. Tu je kuhinja osebnih napadov, sovraštva, preprirov, laži in obrekovanja za časopisje in okolice. Mi nočemo biti osebni boji, ker smo prepričani, da smo vsi podvrženi slabostim in umazano perilo naj se skrje in pere doma na skrivnem. Naši klerikalci se pa nočejo držati tega načela, zato moramo v obrambo svoje časti, in da bo enkrat mir, s temi hinavskimi svetohlinci, ki so po spridenem klerikalnem časopisju sami do mozga in kosti, sprideni — spregovoriti resno besedo. V zadnjem času so bili možje naše stranke v »Domoljubu« in »Slovenec« nesramno napadani osebno, postavljeni javnosti v zasmeh in zasramovanje na katoliški podlagi. Če je tako delo katoliško, potem je prišel Kristus za te ljudi zaman na svet učit: »Novo zapoved vam dam, ljubite se med seboj!« Ako ne pojenjajo klerikalni osebni napadi, pomešani z lažjo, zlorabo vere, hinavskim zavijanjem resnice hčerke božje, poniževanjem in zasramovanjem bližnjega radi tega, ker nismo vsi kimovci na klerikalno komando, postati bomo morali tudi mi osebni. Povedali bomo javnosti, kako je bilo onega dne v gostilni na pošti, ko je prišel jemat g. kaplan Lavrenčič slovo. Kako se tam sklepa jo v pijanosti kupčije od 90 do 120 tisoč kron, drugi dan v treznosti pa razdirajo, a za likof se požre do 200 kron. Kako se spreobrne klerikalci, ki nosi sedaj klerikalni zvonec, pri tej kupčiji kot priča v figamoža. Kako hodi od tukaj »špicelj« po drugih vaških gostilnah nabirati pošto. V kateri hiši toči blaga, dobra žena bridke solze radi pijančevanja svojega moža. Kako se klerikalni bahači vedejo v pijanosti. Kako hodi bezovski mežnar po noči pod okno po vasi poslušat. Kako se je plesalo ob nedeljah župniku na kljub. Poleg tega še mnogo drugega, ki smrdi v nebo. — Kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce, da ga ne bodo opikali sršeni. Toliko danes našim klerikalnim hinavskim zagrizencem v svarilo in vednost. A. M.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. aprila.

— **Narodno-napredni kandidati za dopolnilne mestne občinske volitve.** K tej točki, ki smo jo priobčili v včerajšnji listu, nas prosi g. ravnatelj Ivan Šubic ob javiti, da ne kandidira več v občinski svet in da bi tudi morebitne izvolitve nikakor ne mogel sprejeti.

— **Obraznava radi zaplembe »Slov. Naroda.«** ki je bila določena na danes dopoldne ob 11., se vrši šele popoldne ob 1½ 6.

— **Nekaj za zabavo.** Znanstvena revija »Leonove družbe« — »Čas« — piše v svoji zadnji številki: »V začetku letošnjega leta so katoliški in nekatoliški časopisi mnogo pisali o ruskem »svetniku« Ivanu Kronštadt skem, ki je umrl dne 2. januarja 1909. Marsikomu se je zdelo neverjetno, kar so časopisi pisali o njegovi svetosti; kako bi naj bilo to v soglasju s katoliškim naukom v edino pravi cerkvi Kristusovi? Tega načelnega vprašanja dnevno časopisje ob tej priliki ni pojasnilo. Zato se ga hočemo prav na kratko dotehniti. Res, da mora biti prava Kristusova cerkev sveta; ni pa izključeno, da se tudi v kaki drugi cerkvi nahajajo nekateri pojavi svetosti. Ruska cerkev ima veljavno posvečeno duhovstvo in torej tudi sv. zakramente; zato je mogoče, da se tudi v ruski cerkvi nahajajo nekateri ljudje, ki res sveto živijo, ako so »bona fide«. S stališča katoliškega bogoslovja je tudi možno, da se na priprošnjo kakega razkolnika, ki je »bona fide«, izvrši čudež; zakaj navadno svetniški čudeži potrjujejo le svetost življenja, ne pa resnično nauka. Razkolniki iz takih dogodkov res radi slepajo, da je to v potrdilo pravovernosti njih cerkve. Kdor pa stvar objektivno preišče, lahko spozna, da so taki sklepi neupravičeni... (Klasično dokazovanje, vredno katoliškega bogoslovca! In kako logično! Opom uređ) Teško je po pravici oceniti Ivanov značaj in njegov pomen. Ni dvoma, da je bilo v njem nekaj velikega in skrivnostnega. Ako je le deloma resnično, kar se o njem pripoveduje in ako je bil »bona fide«, potem je nam njegova oseba in življenje res živ dokaz, da ima Bog usmiljenje z ruskim ljudstvom in da hoče to ljudstvo, ki po tuji krivdi živi v razkolu, obvarovati propada... In srca smo se smejali tej modrosti katoliškega bogoslovca F. G. in pre-

pričani smo, da se bo z nami smejala »duhoviti« učenosti tega teologa vsak čitatelj, ki bo prečital »manastveno« raslago o svetosti očeta Ivana Kronštadtskega.

— **Svoboda socialne demokracije.** Kako socialni demokratje umevajo svobodo in spoštujejo osebno prepričanje sodelavcev, kaže sledeči slučaj. V neki mizarški tovarni v Ljubljani je vstopil v službo mizar, kateri ni pripadal soc. dem. stranki. Sodrugi so takoj nastavili vse zanke, da tega nevarnega moža dobijo v svojo sredo. Prigovarjali so mu na vse mogoče načine, naj pristopi v soc. dem. tabor in v njih organizacijo, toda zaman. Ko so uvedeli, da s samim prigovarjanjem nič ne dosežejo, začeli so mu nevarno groziti in mu obljubili, da v slučaju, ako ne pristopi v njih tabor in ne plačuje deneske, ga pobijejo in vržejo iz tovarne. Sveda so mu med tem časom na vseh koncih in krajih stavili pri delu vsakovrstne zapreke. Toda v kljub grožnjam in dejanskim insultom od strani sodrugov, je ostal moč trdovraten. Sedaj pa sodrugi na noge. Lepega dne ga primejo, osujejo in vržejo iz tovarne, in zgodila bi se bila gotovo še večja nesreča, da nisc bili med tem »posebnim delom« močeni. Svar je prišla pred sodišče, katero je glavna krivca A. Steklaso in J. Prevca obsodilo zavojno hudodelstva po § 98 k. zakona prvega v 4 mesečno ječo, drugega pa v 10 tedensko ječo, poostreno s postom. Interesantno je bilo slišati pričo sodruga, ki pravi, da je jedro socialne organizacije, da se s silo primora delavca, da pristopi k stranki. Res, lepi nazori sodrugov, obenem pa tudi lepo spridevalo za stranko, ki se hoče vedno bahati s pravičnostjo in je z pisala na svoj prapor bratstvo, enakost in svobodo.

— **Nemška šola v Hrastniku.** Piše se nam: Zadnjo soboto se je vršila v Trbovljah seja občinskega odbora, v kateri se je imel ta odločiti za ali proti prevzetju nemške šole v Hrastniku. Da so te izjave občin Trbovlje, Dol in Sv. Krištof res vitalnega pomena za šulferajnsko šolo v Hrastniku, se vidi iz naravnost obupnih poskusov »Deutscher Ortsschulvereina Hrastnigg«, pregovrcit odbornike, da bi glasovali za sprejem. Poslali so vsem (razen gosp. Rošu) okrožnico, v kateri dokazujejo, da ne prevzame občina z nemško šolo nikakega bremena, z veliko frivolnostjo ponujajo sedaj prostore brezplačno, če bi pa občina sedaj odklonila sprejem, a bila posnež k temu prisiljena, bi »najbrž« ne mogli tega storiti. Tudi mi mislimo, da jim tega najbrž ne bo treba, ker vemo, da o tem ne bodo odločevali ne hrastniški nemčurji, ne baron Müller in ne naša nemškonaacionalna deželna vlada, temveč druge instance. Prevzete se je v občinski seji odklonilo s 14 proti 5 glasom. Izborno je o tej točki referiral g. podžupan Kramer, podpiral ga je g. Roš, ugovarjal pa glavar Wiltshnigg. Že poprej je odklonila sprejete občina Dol — enoglasno, sledi še občina Sv. Krištof in s tem bo šulferajnska šola v Hrastniku pokopana.

— **Več nemškutarških učiteljic utednejo letošnjo jesen dobiti slovenske ljudske šole na Štajerskem.** Kakor znano, nahaja se v Mariboru deželno žensko učiteljsko hišnamen, osobito »preparirati« učiteljice — po duhu Nemke — za slovenske učilnice. Uče se pač »pro forma« nekaj slovensčine, a to na stvari pač malo predružači. In letos ostavi več tako vzgojenih kandidatkin četrti letnik omenjenega učilišča in naše šolske oblasti, ki povsod, kjer le količjak gre, v prvi vrsti protizirajo nemštvo, se bodo marno trudile, nastaviti te absolventinje na slovenskem delu Štajerske, kajti na nemškem Štajerju imajo itak učiteljice — preostajanje. Na slovenskem Spodnjem Štajerskem pa je dosti učnih mest nepopolnjenih in tu bodo skušali te nemčurke vtihotapiti. Saj je že običajno, četudi nepostavno, da provizorična učiteljska mesta okrajni šolski sveti — boljše okrajni šolski nadzorniki — kar pod roko oddajajo!! Hic Rhodus, hic salta! Tu je treba ozbiljne panke ter gotove gospode imeti v vedni kontroli. Zato pa opozorimo resno vse naše narodne sloje, posebno krajne šolske svete, šolska vodstva in »Narodni svet«, da zastavijo vse svoje sile v preprečitev tacihi anomaliji! Ako ne obvarujemo vsaj našega ljudskega šolstva raznarodovanja, potem smo itak narodno ubiti...

— **Na l. državni gimnaziji v Ljubljani** se ne bo sistemiralo nič novih učnih mest, ampak če je res, da se razpiše pet učnih mest, potem se mora vedeti, da bi se ta mesta morala razpisati še pred letom, ko se je ločila nemška gimnazija in so do-

(Dalje v prilogi).

tični profesorji bili tja prestavljeni. Ta učna mesta se letos supirajo in s tem prihrani vlada okoli 8000 K na škodo slovenskih profesorjskih kandidatov. Da so učna mesta res potrebna, dokazuje dejstvo, da je letos na prvi državni gimnaziji poleg dveh samo pridelenih profesorjev sedem suplentov, ure dveh učnih moči pa so razdeljene med profesorje!

— **Cestni odbor v Cirknici** je odstopil. Deželni odbor, ne da bi poizvedel, ali imajo odborniki kak postavljeni razlog za odstop, je odstop sicer sprejel, vendar pa je odstopnike kaznoval z 10 K, oziroma načelnika z 20 K globe. Kaj bi se bilo storilo, če bi bil na tak način odstopil kak klerikalni odbor!

— **Ako storita dva isto, ni isto.** Graški nemški listi poročajo z vso resnobo o „Hochverratsprozess“ v Zagrebu. Ko pa so Rauchovi vohuni nedavno začeli brskati tudi pri Nemcih v Sremu, poročajo isti listi izredno med ušesci o veleizdaji med Nemci, a priznavajo, da je med sremskimi Svabi razširjena mnogo steklene posode s frankfurskimi baryami in slik — cesarja Viljema. Iz strahu pred ječo so Nemci posodo pobili, cesarjeve slike pa poskrili. No, hujših dokazov Rauchovi vohuni tudi pri Srbih niso dobili.

— **Kongres srednješkolskih profesorjev** je bil včeraj odprt na Dunaju. Na kongresu so zastopane vse avstrijske narodnosti. V predsedstvo so bili izvoljeni: prof. dr. Twardowski iz Lvova, prof. Mendl iz Brna, prof. Appel iz Prage in prof. dr. I. Zmavc iz Ljubljane.

— **Nemški „Schulverein“** je ustanovil v zadnjih 14 dneh 19 novih podružnic, od teh 8 na Štajerskem. Vseh delavnih podružnic ima „Schulverein“ 1516, potemtakem se jih je v dobrem pol leta ustanovilo nad 100 novih. V zadnji seji je glavno vodstvo dovolilo 14.279 K za obmejne kraje.

— **Iz deželnega odbora.** Dr. Lovro Pogačnik je imenovan „Zadružnim komisarjem“ pri deželi. Druge razpisane mesta se niso oddala.

— **Živnorojski zadrugi v Selcah** se je dovolilo 500 kron deželne podpore.

— **Iz justične službe.** Dvorni svetnik v pravosodnem ministrstvu Scherübel, dosedanji personalni referent za Kranjsko, Štajersko in Koroško, je šel v pokoj; višjesodni svetnik in namestnik višjega državnega pravdnika v Gradcu Paltauf je poklican v službovanje v pravosodno ministrstvo in postane skoro gotovo personalni referent za Kranjsko, Štajersko in Koroško.

— **Učiteljske vesti.** Dež. šolski svet štajerski je imenoval Marijo Šumenjakovo za definitivno učiteljico pri Sv. Ani v Slovenskih gorah, Jos. Lednika pa za definitivnega učitelja pri Sv. Duhu.

— **Iz šolske službe.** Bivša suplentinja v Godoviču gđ. F. Maver je postala prava učiteljica v Studenem. Namesto kot definitivne učiteljice na Viču imenovane gđ. V. Sorn je postala prov. učiteljica v Sp. Šiški gđ. E. Schmidmayer.

— **Novo društvo.** Deželno predsedstvo je odobrilo ustanovitev društva: „Napredno politično in gospodarsko društvo za Lokraj v Ljubljani“.

— **Državno podporo** v znesku 10.000 kron je dovolilo naučno ministrstvo deželnemu muzeju.

XXI. redni občni zbor belokranjskega in podpornega društva pomožnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko se je vršil ob precejšnji udeležbi dne 1. t. m. v hotelu „Ilirija“. Zborovanje je otvoril g. podpredsednik Štamcar, pozdravil došle in prebravši pismo predsednika g. Gutnika, kateri vsled preobilice poslov, po 20 letnem delovanju svoje predsedstvo odlaga, želeč društvu na daljni ugodni razvoj in prosper. Nato imenuje zapisničarja g. Eržena in prosi tajnika, da prebere zapisnik lanskega leta, kar se zgodi in je sprejeto. Nato sledi poročilo g. tajnika Tomažiča, v katerem poudarja važnost društva in lepo dobo 21letnega delovanja, ter koliko dobro je bilo v teku let s skupnim delovanjem omogočenih. Omenja nadalje, da je društvu Kranjska hranilnica odrekla svojo redno letno podporo v znesku 200 K z navadno brezmiselnostjo motivacij, „dass unsere Direction sich nicht veranlasst fand, einen befürwortenden Antrag zustellen.“ Prejelo tudi še ni društvo obljubljene podpore od deželnega odbora v znesku 200 K iz neznanega vzroka, prelo pa je podporo mestnega magistrata v znesku 100 K in od Kmetijske hranilnice v znesku 40 K, za kar izreka iskreno zahvalo. K društvu je pristopilo tekom leta 7 novih članov odstopilo pa jih je tudi 7, tako da šteje društvo 88 članov izmed katerih jih biva v Ljubljani 80, izven Ljubljane 8. Bilo je 11 odborovih sej ter rošenih 145 vlog. Društveno razso-

dišče je delovalo v 1 slučaju (dr. Dermota) ter pritožbi v osem obsegu ugodilo. Po enoglasnem sprejetju tajnikovega poročila je poročal blagajnik o stanju premoženja. Društvo je dobilo v tem letu ugoden razvoj, kajti proti lanskemu letu, ko se je prihranili zaklad škrtil za 2134 K, je letos prihranili zaklad zrastel za 5153 K, ter znaša 8724 14 K. — Del društvenih prihrankov v znesku 4600 kron, kateri so bili naloženi v Kranjski hranilnici se je tam dvignil, in se naložil v Kmetijski posojilnici. Pregledovalci računov so knjigovodstvo in upravo z denarjem našli v redu in predlagali blagajniku absolutorij, kar se je enoglasno zgodilo. Nato se je prešlo k volitvam odbora, na kar je g. Stuchly omenil, da naj se voli v odbor ljudi, ki so res zanesljivi in delavni, ne pa take, ki le nosijo čast in naslov častnega mesta, ne, da bi društvo imelo od njih kako korist ali plodonosno delovanje. G. Orehek je predlagal nato, da naj vsak član zbere po enega člana, ti naj se posvetujejo in sestavijo listo novih odbornikov, kateri se potem ustno izvolijo. Sprejeto. Voljeni so bili gospod Miha Verovšek, predsednik, podpredsednik gosp. Štamcar, blagajnik g. R. Boltavzar, tajnik g. Tomažič, dalje odborniki gg. Breskvar, Orehek in Turšič. Kot namestniki: gg. Stegnar, Bischof in Sulgoj. V razsodišče: gg. V. Golob, E. Stuchly I. Bahovec, Fr. Florjančič in Fr. Kristan. Revizorji: D. Smuc, Eržen in Vinčič. Med razsodnostmi se je predlog o vsprejetju ženskih zavrnil češ, da društvo še ni tako jako in močno, da bi brez skrbi vzele v oskrbo nežne in rahlobutne ženske, če pa mislijo to paralizirati z veliko množico članic, naj si ustanove svoje društvo. V zahvalo in izkaz naklonjenosti sklene se nadalje po raznih predlogih, da se priredi bivešemu predsedniku Gutniku častni večer, katerega se udeležijo člani z rodbinami. Tudi se mu izroči povelom povabila na ta večer še enkrat pismena zahvala za uspešno dolgoletno delovanje v prid društva. Za prireditve tega večera se voli odsek iz 3 članov in sicer g. M. Verovšek, g. Štamcar in g. Orehek. Na predlog g. Goloba, da se omeji zloraba društva z napravo plomb in novih zobov, se je razvila živahna debata, katere se je končno formirala v enoglasno sprejet predlog, da se plombe priznajo le takrat, če jih društveni zdravnik g. dr. Zajc kot zdravju neobhodno potrebne spozna. Tudi se g. dr. Zajcu izreče javna zahvala za uspešno delovanje v prid društva. Nato predsednik po ponovni opozoritvi za uspešno nadaljno delo in razširjenju društva zbor zaključil.

Zveza gostilničarskih zadrug. Pripravljali odbor za ustanovitev zveze gostilničarskih zadrug za celo Kranjsko je sklical na soboto popoldne v mestno posvetovalnico shod priglasičen zadrug v svrhu ugotovitve pravil bodoče Zveze. Deželni odbor je pri tem shodu zastopal profesor Jarč, deželno vlado dr. Senekovič, mestni magistrat magistratni svetnik Šašek, trgovsko in obrtno združenje Viktor Rohrmann, navzoč pa je bil tudi obrtni instruktor dr. Blodig. Od devetih gostilničarskih zadrug na Kranjskem so bile zastopane: ljubljanska, kostanjeviška, jeseniška, postojnska in šentvitska. Predsednik pripravljalega odbora je pozdravil zastopnike oblasti in zadrug ter opozarjal na velikansko važnost združevanja sploh. Posebno pa je važno združevanje za gostilničarje, ki največ trpe vsled tuje konkurence. To so uvidele vse gostilničarske zadrug na Kranjskem in že priglasiše pristop k zvezi, edino logaška zadruga se še ni izjavila, to pa zato, ker še ni imela občnega zbora. Nato naprosi obrtnega instruktora dr. Blodiga, da prečita in razloži Zvezna pravila. Sedež Zveze je v Ljubljani, njen namen pa vsestransko zastopati koristi gostilničarstva in sorodnih obrti. Glede pristopa k Zvezi pravijo pravila, da morejo pristopiti vse zadrugae tudi kolektivno, v katerih imajo gostilničarji večino. Posamezni gostilničarji ne morejo biti člani Zveze, temveč samo zadrugae. O tej točki se je razvila obširna debata, v katero so posegli g. Humer (Jesenice), poudarjajoč, da imajo gostilničarji največjo konkurenco v trgovcih, da naj se torej zadrugae, v katerih so tudi trgovci, ki se ne pečajo z gostilničarstvom, ne sprejemajo v Zvezo, g. Bučar, (Kostanjevica), ki je bil mnenja, da bo pač naloga Zveze, izčistiti gostilničarske zadrugae negostilničarjev, ter g. Paternost (Postojna), g. Rus (St. Vid), ki sta poudarjala, da so trgovci, ki prodajajo žganje, prisiljeni biti člani zadrugae, da se jih ne more izključiti. Dr. Blodig je mnenja, da bi v slučaju, ako se sprejme Humerjev predlog, Zveza izgubila mnogo zadrug, kajti strogo strokovne gostilničarske zadrugae so na Kranjskem samo štiri. Zadrugae, v katerih so na primer mesarji, lahko pristopijo k

Zvezi, kajti na deželi ima itak mesar vednoma tudi gostilno, ali obratno gostilničar mesarsko obrt. Končno se na nasvet mag. svetnika g. Šaška sprejme ta točka pravil neizpremenjena. Na občni zbor Zveze pošlje vsaka članica zadruga za vsakih 20 članov po 1 zastopnika, kar je nad 20 šteje za celoto. Odbor, ki se voli za tri leta, ima 16 članov in 8 namestnikov. Načelnik in namestnik njegov morata stanovati v Ljubljani. Odbor se voli za 3 leta. Letni prispevki se določijo sorazmerno po številu članov gostilničarjev; negostilničarji, ki so člani zadrugae, ne plačujejo prispevkov Zvezi. Ko je na to še dr. Blodig poudarjal, da ima Zveza najugodnejše pogoje za uspešno delovanje, da bo on, ki intervenira pri ustanovitvi vsake zadrugae, vedno opozarjal na pristop k Zvezi, so se sprejela pravila en bloc. Pravila so sestavljena po vzornih pravilih, ki jih je izdalo ministrstvo, in pa po pravilih tirolske Zveze. Potem je g. Bučar z ozirom na veliko konkurenco, ki jo trpe gostilničarji v vinorodnih krajih vsled točenja „pod vejo“, predlagal resolucijo, ki nalaga Zvezi, da naj deluje vzporedno z gostilničarskimi Zvezam drugih dežel na to, da se pravica točenja lastno-pridelanega vina, če ne odpravi, vsaj tako omeji, da bodo vinočisti dovoljeni le v zidanih vinarskih produkcijah in samo tistim vinogradnikom, ki bodo dokazali, da lastno pridelanega vina po kvaliteti primerni dnevni ceni ne morejo predati. Druga resolucija pa naroča Zvezi, naj stopi v dogovor z „Deželno zvezo za tujski promet“, da ji le-ta prepusti svoje glasilo „Promet in gostilna“ v uporabo za priobčitev svojih publikacij. Ko je predsednik pojasnil, da se je ljubljanska gostilničarska zadruga že mnogo trudila za odpravo točenja „pod vejo“, da pa ni dosegla ničesar, ker je to treba urediti postavodajnim potom, in povedal, da je „Promet in gostilna“ že sedaj na razpolago gostilničarjem, sta se resoluciji sprejeli soglasno. Nato se je g. prof. Jarč zahvalil na povabilu in zagotovil zborovalce, da bo deželni odbor vedno rad podpiral Zvezo v njenem stromlenju za strokovno izobrazbo zadrugnikov. Ko je še poudarjal g. Bučar, da se je pri sestavi novega obrtnega reda oziralo na vse obrti, samo ne na gostilničarstvo, g. Kenda pa priporočal pospeševanje strokovne izobrazbe, ki je najboljša opora organizaciji in obenem najboljša reklama, in nasvetoval, da naj odbor Zveze smatra kot svoje najvažnejše delo pospeševanje strokovnega šolstva, je g. dr. Blodig izjavil, da se je pri sestavi obrtnega reda gostilničarje morda prezrlo le za to, ker niso bili organizirani. Na Nižjem Avstrijskem in Češkem, kjer so gostilničarji organizirani, ni točenja „pod vejo“. Zveza bo gotovo storila vse, da se odpravi take razvade. Nato je predsednik zaključil zborovanje z zahvalo zastopnikom oblasti, udeležnikom in tudi časopisju, dasiravno je pred začetkom zborovanja še poudarjal, da gostilničarstvo od časopisja itak nima nikakih koristi, želeč polnoštevilne udeležbe na ustanovnem občnem zboru, ki se skliče, ko potrdi vlada pravila Zveze.

Glavni nabori za l. 1909 se začno 14. t. m. v Trebnjem, 15. t. m. v Žužemperku, 17., 19. in 20. v Novem mestu, 7., 8. in 10. majnika v Ljubljani, 11., 12., 13. in 14. v Ljubljani, za okolico in 15. in 17. majnika na Vrhniki.

Šišenskim članom „Narodne delavske organizacije“ javljamo, da se vrši jutri večer, v sredo shod po § 2 za društvenike, ali pa po njih vpeljane somišljenike. Ker je ta shod velevažen za nadaljni razvoj „N. D. O.“ v Šiški, se vsi člani „N. D. O.“ naprošeni, da se shoda udeležijo. Javljamo tudi, da se ustanovi podružnica „N. D. O.“ v Šiški na belo nedeljo, ter da so tozadevne priprave v popolnem teku. O ustanovitvi in o teku občnega zbora bomo poročali. Torej jutri vsi člani in somišljeniki na shod, ki se vrši v gostilni „pri Raci“ ob polu 8 uri zvečer.

Iz Novega mesta se nam piše: V 47. številki „Slov. Naroda“ z dne 2. t. m. čitamo, da je v sredo zvečer, toraj 31. marca, gospod Etbin Kristan, v „Akademiji“ o še nepriobčenih spisih prisatelja Janeza Trdine predaval. V tem predavanju je karakterni govornik Trdino kot odličnega plodovitega našega slovenskega pisatelja, kateri je v težkih šasih „Bohovi huzarjev“ živel ter delal — pisal. Predavatelj je po besedah „Slovenskega Naroda“ odkril marsikatero lepo stvar tega našega, tako malopoznatega pisatelja, in obširno je baje vedlo ceniti to izvajanje ter je predavatelja pospremlilo z živahnim odobravanjem. Veliko zasluženi pohvali blagajne Trdine, kot odličnega slovenskega pisatelja, počiva on na tukajšnjem novomeškem pokopališču v nezaznamovanem grobu. Ali bi ne bila morda takorekoč dolžnost slovenske javnosti, tako odličnemu

pisatelju vendarle kak, če tudi skromni spominek na grob postaviti?

Učiteljsko društvo novomeškega okraja je zborovalo dne 1. aprila v prijazni Vavti vasi v odnotnem šolskem poslopju. Udeležba je bila velika, osobito so bile v obilnem številu zastopane naše kolegije. Sestanek so počastili s svojo navzočnostjo tudi častiti gostje: gg. prof. Majcen, doktor Serko in cand. prof. Kalan. Zborovanje je otvoril predsednik Davorin Matko in dal besedo g. profesorju Majcnu, ki je poročal o temi: „Slovensko slovstvo in slovenski učitelji“. Gospod govornik je pri svojem simpatičnem nastopu posegel v splošni kulturni napredek slovenskega naroda, poudarjajoč zlasti leposlovje, s katerim se vpliva blazilno na duševni nivo in na individualnost mladine. Učiteljsko vrjo na tem polju v popolni meri svojo dolžnost ne samo v šoli, ampak tudi v stiku z ljudstvom, in stiku s širšimi masami slovenskega naroda. Učitelj zabuja v otroku vzvišene misli in čute naših pesnikov, on ga uči ljubiti domovino in ga s tem navaja do popolnosti, da postane koristen član sloveške družbe. Strokovnemu, temeljitemu predavanju je sledilo vsestransko odobravanje. Bodi g. profesorju na tem mestu izrečena za njegov trud in prijaznost najprisrčnejša zahvala. O prenosni šolskih zakonov so govorili nadučitelji: Jelenc, Kutnar, in Potokar. Jelenčeva zanimiva izvajanja so spremljali zborovalci ves čas s ploskanjem in burnim pritrditvanjem. Zakoni so zastareli, nad vse krivične, le žal, da bodo nasvetovane izpremembe gotovo glas vpjiočega v puščavi. V debato so posegli razni tovariši, osobito Mlakar, Matko in g. nadzornik. Po zborovanju, ki je trajalo skozi tri ure, se je zbralo učiteljsko s častitimi gosti v bližnji gostilni. S postrežbo smo bili prav za dovoljni. Tovariši Matko je napil v pristričnih besedah g. profesorjem, osobito Majcnu, z iskreno željo, da bi se že vendar enkrat zasul oni prepad, ki loči ljudske učitelje od profesorjev, da bi si oba faktorja podala roke in v bratski slogi delovala v blagor in korist naše mile slovenske domovine. Prihodnje zborovanje bo 14. maja v Novem mestu v proslavo 40 letnice, ko je bil potrjen novi šolski zakon.

Toplice na Dolenskem. Sloveni neso leto za letom lepo tisočake v to kopališče, največ vsled priročila svojih zdravnikov. Lastnik teh toplic je knez Auersperg. Njegovo topliško oskrbnništvo je tako brezobrazno, da pošilja slovenskim zdravnikom vsako leto samonemške reklamne prospekte. Tak prospekt bo zaveden naroden zdravnik vrnil in če pošlje svoje pacijente v kake druge toplice, bo to za Auerspergovo knežjo ošabnost prav dobra lekocija.

Novo društvo. Dež. predsedstvo je odobrilo ustanovitev treh podružnic sv. Cirila in Metoda, in sicer v St. Jerneju, Kostanjevici in Ratečah.

Umrli je dne 25. m. m. g. Alojzij Hrastrnik, posestnik, gostilničar in mesar na Raki. Bil je blag značaj in dober gospodar, kot večletni župan si je pridobil z napravo vodovoda in graditvijo nove šole nevenljivih zaslug za občino Rako. Bodi mu lahka rodna gruda, ki jo je ljubil!

Škrlatica in osepnice so se pojavile v več vaseh črnomeljskega okraja. Za škrlatico so umrli 4 otroci, skupno jih je obolelo 15.

„Belokranjski Sokol“ je imel v nedeljo 4. t. m. izredni občni zbor radi ustanovitve ženskega telovadnega odseka. Neobičajno velika udeležba zlasti od strani obrtnikov in delavcev je dokaz, da se ti zelo zanimajo za društvo in da vlada tu pravi demokratični duh. Tudi naš vrli ženski spol se je odzval v velikem številu pozivu društva in upati je, da bode ustanovljeni odsek dobro uspeval valio vsem napadom od naše nasprotni strani. Po kratki debati se je priglasiše takoj 24 Sokolice, ki bodo obiskovale telovadbo. „Belokranjski Sokol“ je storil s tem korak naprej, ki bode društvu gotovo v korist, kajti novi duh, ki je zavladal v društvu, je prinesel tudi veliko več veselja do dela. — Na velikonočni ponedeljek priredi „Belokranjski Sokol“ v slučaju legega vremena peš izlet v Gradac, kjer bode sestanek s črnomeljskim Sokolom.

„Belokranjski Sokol“ v Metliki priredi v nedeljo, 18. t. m., zabaven večer z zelo zanimivim programom.

Državno podporo v štiriletnih obrokih po 8000 K je dovolilo ministrstvo za napravo vodovoda Zg. in Sp. Košana, pol okraj Postojna. Cel proračun znaša 84.000 K, na katerega je bila že leta 1906 dovoljena 40% podpore.

Narodna čitalnica na Kneži in Kmetijska čitalnica v Podmelcu priredi dne 2. maja t. l. skupno veselico v veliki dvorani tovarne gg. Alojzija in Antona Križnika, dež. poslanca, župana itd. v Kanalu, katere sta drage volje prepustila v ta namen omenjene prostore. Ker se bode ve-

selica vršila v večjem obsegu, opozarja se in prosi že sedaj bratska društva, da bi se ozirala na to prireditve. Na obširnem sporedu bodo tudi „Cigani“, šaloigra v treh dejanjih.

Pevsko društvo „Kum“ v Ratečah pri Zidanem mostu priredi na velikonočni ponedeljek veliko narodno igro s petjem „Rokovnjači“. Predprodaja vstopnic v trgovini gosp. Alberta Moserja.

Zaprli so I. Podgrgeisa in Fr. Korenjaka iz Celja, ker sta izvršila 14. sušca vlom v zagrebško zastavnicu in odnesla vrednosti do 1800 kron. Našli so pri njih še večino ukradenih stvari.

Umrli je predvčerajšnjem v Gradcu 85letni dvorni svetnik A. Urbas, rojen Ljubljancan in znan po Kranjskem izza svojega službovanja pri raznih sodnijah.

Obešli se je včeraj v Celovcu tovarnar za poljedelske stroje K. Prosch v svoji tovarni z manjšim gonilnim jermenom na valjar večjega stroja. Vzrok slabe denarne razmere.

V vodo je skočila 25letna soproga profesorja na celovski realki L. Nagele iz železniškega mosta čez celovski kanal.

Mrtvo truplo, katero so našli 28. marca na pol golo na Strmski cesti v Zagrebu, so spoznali za bivšega čevljarja G. Žerovnika, katerega so kakor so pokazale preiskave, njegovi sopivci v gostilni A. Krvarji med prepričkom ubili in napol sledečnega na cesti popustili. Zaprtih je 10 krivcev.

Sl. občinstvu naznanjamo, da gospa Ivanka Svetlin, soproga gosp. magistratnega uradnika I. Svetlina, ni v nikakem sorodstvu z Marijo Svetlin v izjavi v „Slov. Narodu“ z dne 3. mal. travna.

V zamenju jernša. V soboto popoldne je nastal pri zgradbi zavešča na Stari poti med nekaterimi delavci silen vrišč. Sprli in že deloma v lase so si bili skočili. In kakaj? Eden izmed njih je imel steklenico jeruša, katerega mu pa njegov sotovariš ni privoščil, ali pa je žganje tako črtil, da si ni znal drugače pomagati, kakor, da je prijel za kos opeke ter jo vrgel v steklenico in jo ubil, vsled česar je zapadla ljubljena kapljica materi zemlji. To jo seveda lastnika zelo razljutilo in tako se je vnel preprič, ki bi bil imel kmalu neprijetne in nedogledne posledice, ko bi ne bila posegla vmes policija, ter ne razgnala razburjenih duhov.

Rabuka. V soboto popoldne je bilo v neki gostilni na Dolenski cesti pri skupni mizi precej delavcev, ki so s časoma postali prav židane volje. Padla je pa vmes beseda, ki je vinske duhove razburila in tako je eden v naglici sunil s pestjo svojega tovariša. Pri tem se pa navali nanj celo omizje, ga vržejo na tla in tako nakrešejo, da je zadobil po životu več lahkih poškodb. Med tem pa mu je izginilo tudi 12 K denarja, katere je imel na mizi. Sprijaznilo jih bode sodišče.

Pri tatvini premoga sta bili včeraj na južnem kolodvoru zasačeni dve delavki iz Sela. Obe prideta pred sodišče.

Delavsko gibanje. Predvčerajšnjim se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 7 Slovencev in 20 Hrvatov. 40 Lahov se je odpeljalo v Budapešto. — Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 64 Hrvatov, 15 Dalmatincev in 4 Ogri, nazaj je pa prišlo 60 Slovencev in Hrvatov.

Izgubljeno in najdeno. Zasebnica g. Pavlina Lesjakova je izgubila bankovec za 50 K. — Dijk Leopold Zupančič je izgubil kratko tula-verižico. — Posestnica Jera Šturmovca je izgubila črno denarnico, v kateri je imela čez 10 K denarja. — Prokurist g. Vladimir Fischer je našel srednjo vsoto denarja. — Ofcijant g. Bruno Schott je našel zastavni listek.

Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 21. do 27. marca 1909. Število novorojenecov 23 (== 29 9/100), mrtvorjenec 1, umrlih 28 (== 36 4/100), med njimi je umrl za ošpicami 1, za škrlatico 1, za jetiko 5 (2 tuja), vsled nezgode 1, za različnimi boleznimi 20. Med njimi je bilo tujev 12 (== 42 9/100), iz zavodov 17 (== 60 7/100). Za infekcijskimi boleznimi so oboleli in sicer: za ošpicami 6, za tifusom 1, za vrtioco 1, za menengitis cerebro spinalis 1, za ušesom 3, za egiptovsko očesno boleznijo 1.

Uradne vesti. Izpiti zdravnikov in živinozdravnikov v zmislu navedbe ministrstva notranjih zadev z dne 21. marca 1873, drž. zak. št. 37, v svrhu stalnega nameščenja v javni zdravstveni ali živinozdravniški službi se vrše pri politični oblasti v Gradcu tekom meseca majnika. Prošnje za dopustitev k izpizitu je poslati s prilogami vred do 20. aprila namestništvu v Gradcu. — Nadaljevalni tečaj za živinozdravniške na živinozdravniški visoki šoli na Dunaju se začne s 14. aprilom. Tečaj bo trajal tri tedne. — V za-

nih in grmičastih - - vrtnic

v okoli 200 najbolj preiskušanih vrstah. 1 visokostebelna vrtnica z dveletno krono komad od K - naprej. 1 pozimi cepljena visokostebelnica (dobavna maja), komad od K - 70 naprej. 1 enoletna grmičasta vrtnica od 30 h 1 2 in 3 letna grmičasta vrtnica od 50 h naprej. Daje sadna in drevoredna drevesa, lepotni grmi, igličasto drevje, gozdne in grmičaste sadike itd. v veliki izbiri. Civilne cene. — Na željo glavni katalog gratis. 1985.—1

Grofa Žige Batthyanya graščinska uprava Csendiak pri Radgoni.

50.000 srojc!

4 damske srajce samo K 7-50.

Ker je več velikih trgovin ustavilo plačila, so me pooblastili, naj večji oddelek platnenih srajc daleč pod lastno ceno spravim v denar. — **Prodajam torej vsakomur 4 damske srajce iz najboljšega platna, z najfinjšimi vezeninami, velegantne, najnovejša oblika, fino delo, popolna dolgot in širokost, vsi 4 komadi samo K 7 K 50 h.** — Kdor vzame 12 komadov, dobi še povrh 1/3 tuceta finih platnenih žepnih robcev. Razpušljanje po povzetju

Razpošiljalnica Plessner
Krakov
Brückengasse 8/52.
Brez rizika. — Zamena dovoljena, tudi denar nazaj. 1884 - 1

Najboljši kosmetičski predmeti
za olepšanje polti in telesa so:

da milo po 80 h,
" cream po " 1 K,
za gojitev zob in ust: " Menthol " 1 K,
da ustna voda po 1 K;
zobni prašek po 60 h;
za ohranitev in rast las: **da** lasna voda po 1 K;
lasna pomada po 1 K.

1387

Ti izdelki „Ada“, ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni
Ph. Mr. Josip Čizmār
v Ljubljani.
Kupujte zaprto te domače izdelke!

Ta lekarna obstoji že nad 300 let.

ateljem in znanec naznanjamo pre-
soprog, oče, brat in stric, gospod

Hrastnik
na Raki

9. letu svoje starosti preminul.
a boče v sredo 7. t. m. ob polu s.

v blag spomin.

aprilu 1902.

obitelj Hrastnik - Bučarjeva.

Prodajalka

išče službe v manufakturni ali mešani trgovini na deželi.
Ponudbe pod „služba“ na uprav. „Slov. Naroda“. 1318-3

Gospodična

vešča slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, ter pisanja na stroj, želi vstopiti v kakšno pisarno ali kot blagajničarka.
Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 1354-2

Praktikant

abogih starišev prosi, ako bi se našla haka premožnejša oseba, ki bi ga do njegove oprostitve možno podpirala. Pozneje hoče vse vrniti ter se te do brote vedno hvaležnega kazati. 1362 2
Naslov v upravništvu „Sl. Nar.“

V notarsko pisarno v Kostanjevici se sprejme takoj kandidat

z nekoliko prakse, oziroma popolnoma izvežban sollicitator. 1313-2
Pismene ponudbe na notarsko pisarno v Kostanjevici.

Nemehlovanu sobo

v sredini mesta
išče strokovno društvo knjigovozov v Ljubljani.
Ponudbe na Josip Jamnik, knjigovoznica Kleinmayer & Bamberg. 1360 2

Lepo posestvo

obstoječe iz hiše, gospodarskih poslopj, mlina, dveh žag, je jako pod ugodnimi pogoji takoj naprodaj. Posestvo leži pri dr. cesti Ljubljana-Trst, v bližini kolodvora, torej je lega najugodnejša. Na željo se prodajo tudi k posestvu spadajoče njive, travniki in gozdi. Posredovalci izključeni.
Pojasnili in ponudbe na Josipa Kunstel na Vrhniki. 13 4-2

Hiša

z gospodarskimi poslopji in sadnim vrtom, katera se nahaja zraven župne cerkve se takoj prodaja. Zraven se nahajajo 3 joki zemlje za obdelovanje. Pripravna je za gostilno in za prodajalno. Plačevalo se bode lahko na obroke ter se lahko takoj prevzame. 1306-3
Več pove Andrej Tržkan, Cegnarjeve ulice št 4 v Ljubljani.

Učenec

čez 13½ leta star, zdrav in čvrst, z dobrimi izpričevanji, se sprejme v trgovino mešanega blaga pri J. Razboršku v Smartnem pri Litiji.
Istotam se sprejme

močan hlapec

h konjem z dobro plačo. 1332-3

Usak dan okusne, sveže prekajene mesnine

kakor: 1271-
Velikonočne šunke s kožo kg K 2'30
Velike gorenjske klobase komad „-44
Velike pristne kranjske klobase komad „-40
Krakowska letna salama kg „-2'40
se razpošiljajo od 5 kg naprej proti povzetju z jamstvom za fino blago.
A. Novak, Ljubljana, Kolzeje.

200 000 lepotilnih in drevorednih dreves

zlasti lepih divjih kostanjev, kroglastih akacij, Kristovega trnja, javorjev, jesenov in različna žolobna drevesa kos od 80 h naprej. Zbirka 100 lepotilnih in drevorednih dreves, najmanj 10 vrst in 100 lepotilnih grmov, 15 vrst, cena 70 K. Ista zbirka po samo 50 kosov 40 K. Najboljša rastlina za plotove je gledičija, 1, 2 in 3 letne, 1000 kosov od 6 K do 65 K. Plomenska perutnina in jajca za valjenje 20 najbolj preizkušenih vrst. 1206-3
Glavni katalog pošlje zastoj grofa Žiga Sotterja graščinska uprava Csendlak pri Radgoni.

Stenografa

veščega slovenske in nemške steno-grafije, išče pisarno dr. Karol Tržlerja & Fran Novaka, event. tudi samo za dopoldan. Strojepisni imajo prednost. 1327-2
Ponudbe naj se naslovijo na pi-sarno.

Ugodna prilika.

V najbližji okolici Ljubljane, krasna lega pod Rožnikom se prodaja po proste roke po ameriškem načinu urejen savod za perutništvo. 1391-1

Sprejme se pa tudi kompanjon, ki bi bil nekoli vešč te stroke. Natančna pojasnila daje lastnik sam. Perutninski zavod pod Rožnikom pri Ljubljani.

Gostilna

ob zelo obljubljeni cesti, z lepim gostilniškim, zelenjavnim in sadnim vrtom, velikim dvoriščem, posebnim gospodarskim poslopjem s hlevi se z bogatim inventarjem vred takoj prodaja za 15.000 K. Več pove lastnik 1317-2
M. Wakonigg v Ostrožnem pri Celju.

Dr. kr. avstrijske državne železnice.

Izveleček iz voznega reda.

veljaven od 1. oktobra 1908' leta.
Odhod iz Ljubljane jut. žel.:
7:05 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, Trst, dr. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.
7:07 jutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
7:25 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
7:33 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.
7:05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
7:45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
7:10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.
7:35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.
7:40 poned. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica dr. žel., Trst dr. žel., Beljak, (čez Podrožico).
Odhod iz Ljubljane dr. kolodvor:
7:25 jutraj. Osebn. vlak v Kamnik.
7:05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.
7:10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.
7:50 poned. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)
Prihod v Ljubljano jut. žel.:
6:56 jutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Jesenice, Gorice, Trst, Tržič.
8:34 jutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
11:22 predpoldne. Osebn. vlak iz Praga, Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožico, in Trbiž, Gorice dr. žel., Jesenice, Tržič.
2:32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
4:13 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Gorice dr. žel., Trst dr. žel., Jesenice, Tržič.
6:50 zvečer. Osebn. vlak iz Praga, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Jesenice.
8:37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.
8:45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiž, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trst dr. žel., Gorice dr. žel., Jesenice, Tržič.
11:50 poned. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožico) Trst dr. žel., Gorice dr. žel., Jesenice.
Prihod v Ljubljano dr. kolodvor:
6:46 jutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.
10:59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.
6:10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.
9:59 poned. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)
(Odhod in prihodi so označeni v srednje evropskem času.)
G. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

UYDROVA ŽITNA KAVA

5K 4K 50.
Vydrova lovarna hranil Praga VIII.

O. Bernatovič
Ljubljana, Mestni trg 5
priporoča odjemalcem na debele klobuke 1370-2
po kren 12, 13, 24 tucat in višje.
slamnike
po 7 kren tucat in višje.
Velika izbira velour klobukov v različnih barvah po nizkih cenah.

Proda se posestvo
61 oralov, med temi 40 oralov lepe hoste in 10 oralov travnikov. Posestvo leži med St. Jurjem in Celjem od trga St. Jurja ¾ ure oddaljeno, v lepi legi. Cena je uizka po dogovoru. Prodam ga, ker sem podedoval drugo čisto v bližini Celja. Kdor bi ga želel kupiti, naj si ga pride ogledat do 15. aprila. Pozneje bi se posestvo razkosalo in prodalo, ako bi se nihče ne oglašil. 1350-2
Zglašiti naj se pri gosp. Adamu K'ncu, trg St. Jurij.

Za slabokrvne in prebolele!
je najboljša pijača
Pristni marsala v steklenicah 7/10 litra po K 1'50
Direktni uvoz. 1382-1
Za velikonočne praznike
najfinejše vino Wermouth v steklenicah 7/10 litra po 1 K
in druga razna najfinejša vina v steklenicah priporoča
FRAN CASCIO, Ljubljana, v Šelenburgovih ulicah št. 6.

Javna zahvala.
Slavn. „I. zagrebškemu voj. pripravljenemu zavodu“, Zagreb, Kukovičeva ul. 15.
Velespoštovanemu gosp. ravnatelju!
V dolžnost si štejeva Vam kakor tudi spoštovanim gosp. profesorjem izrekati tem potom najtoplejšo zahvalo za nam dani dobri pouk, vsled katerega sva izpit za enoletnega prostovoljca z dobrim uspehom položila.
Zagotavljava Vas najtoplejšo priporočbo ter bilježiva z odličnim spoštovanjem udana
1881 J. Resman, K. Favač.
Ljubljana, dne 18. marca 1909;

C. kr. priv. občna zavarovalnica
Assicurazioni Generali v Trstu
ustanovljena leta 1831.
Jamstveni zakladi znašajo nad 346 milijonov kron
625-3 Poslovni izkaz
zavarovalnega oddelka na življenje.
meseca marca 1909 od 1 januarja 1909
Vložilo se je ponudb 1882 5229
za zavarovano vsoto K 15,737.903 60 K 46,371.596 36
Izgotovljenih polic je bilo 1619 4451
za zavarovano vsoto K 12,888 040 08 K 38,445.336 17
Naznanjene škode znašajo K 777.583 17 K 2,386.621 79

„SLAVIJA“

12-39
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fond: 41,335.041 01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814.430 97 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseslovesno slovensko-narodno upravo.
Vse pojmlila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, šigar pisarne so v lastnej bančniški hiši v Gospodskih ulicah šte. 12.

Za spomlad in poletje

priporoča tvrdka
Gričar & Mejač
Prešernove ulice 9 Ljubljana Prešernove ulice 9
svojo bogato zalogo
izgotovljenih oblek
za gospode in dečke
: ter mične novosti :
v konfekciji za dame
:: in deklice. ::
Ceniki zastonj in franko.

Za popoldanski čas **11.00** postranskoga opravila (tudi kot risar) mlad

uradnik.

Kdo, pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.
1303-8

A. Lukič
Pred škofijo 19

Priloga svoje popolnoma sveže

najmodernejšo konfekcijo obleke

za gospode, dame, dečke, deklice in otroke
po najnižjih cenah.

1095-11

Kupim ali vzamem v najem dobro obiskovano

gostilno

najraje v bližini mesta ali rudnika.
Ponudbe na naslov **Viljem Šiško**,
posestnik v Krškem. 1307-8

Za šport in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles

prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila
solidno in cenovno. 360-82

Karel Čamernik
Ljubljana, Dunajska cesta št. 9.

Modna trgovina za dame
modna trgovina za gospode
modni salon za damske klobuke

1116-9

se nahaja sedaj **P. Magdič, Ljubljana** se nahaja sedaj

v hotelu pri „Maliču“, nasproti glavne pošte

Krasno

pomladansko zalogo modnega blaga za

gospode in dame

najbolje priporočam. 45

Engelbert Skušek

Ljubljana
Mestni trg št. 19.

Najlepši čebulček liter po 60 vin.

kakor vsakovrstna druga zanesljiva semena priporočam

MAKSO SEVER v Ljubljani.

Po pošti najtočneje. 1289-3

Naznanilo.

Prvi ljubljanski zavod za straženje in zaklepanje

je z današnjim dnem pričel poslovanje in je z vodstvom zavoda poverjen

g. IVAN MIKLAUC na Rimske cesti št. 23.

Taki zavodi obstoje že po vseh večjih in tudi manjših mestih ter je tudi za Ljubljano pozdravljati tako ustanovitev.

Ravnateljstvo I. ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje.

Veliko izbiro

moških, ženskih in otročjih

čevljev

priporočam najtočneje 1380-1

Josipina Herrisch v Ljubljani,
sedaj v Židovskih ulicah št. 7.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Modni salon

A. Vivod-Mozetič
Ljubljana Stari trg 21 Ljubljana
priporočam oenjenim damam 2521-48

elegantne klobuke

vsakovrstne modele po znani, najnižjih cenah.

Popravila klobukov izvršuje fino in cenovno.

Zunanja naročila točno.

Podružnica v Kranju.

Zaloga klobuki vedno zaloga!

Trgovski pomočnik

mešane stroke, posebno izurjen v železniški in manufakturni stroki, se sprejme.

Kje, pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“.
1315-2

Spreten

pisar

se sprejme

v notarsko pisarno v Metliki.

Ponudbe z naznanilom pogojev je pošiljati neposredno na gornjo pisarno. 1338-3

Še nekaj 593-26

vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav dobro vzdržanih in močnih v obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000 odda po primerni ceni trdka

M. Rosner in drug
vlečigarnja sadja v Ljubljani
poleg Koslerjeve pivovarne.

Lepa prilika za peke!

Iz proste roke se pod ugodnimi pogoji **proda event. odda v najem**

nova hiša

z opeko krita, lepim stanovanjem, moderno urejeno pekarnjo, vodo-vodom v hiši, v bližini kolodvora in velike pivovarne. **Brez konkurence.** Nastop takoj. 127-7

Podrobnosti pri lastniku **J. Pretnarju**, trgovcu na Bledu.

SUKNA

In modno 749-22
blago za obleke
priporočam firma

Karel Kocian
tvornica za sukno
v Humpolcu na Češkem.

Tvorniške cene. Vzorec franco

Prodaja iz konkurza.

V konkurz **Avdusta Benigarja** spadajoče zaloge, obstoječe iz čaja, žganja, likerjev in drugih spiritoznih pijač se prične od danes naprej v lokalni

v Šelenburgovih ulicah št. 3

nadrobna razprodaja po znižanih cenah.

Proda se tudi inventar.

Dr. Fran Tominešek
konkurzni upravitelj.

1389

Za pomladansko in letno sezono
velikanska zaloga 1157-7

narejenih oblek

In modernega blaga za naročila po meri.

Priznana fina postrežba. Stalne, najnižje cene.

A. KUNC

Dvorski trg št. 3. Dvorski trg št. 3.
Podružnica: Novo mesto, Dolenjsko.

Svoji k svojim!

Slaščičarna, kavarna in pekarna
JAKOB ZALAZNIK
Stari trg št. 21.

velikonočne praznike

priporočam svojo veliko zalogo raznovrstnih pihov, vsak dan svežega peciva, finih inozemskih vin in likerjev.

Sveže blago!
1311-2

Fišjalka:
na Mestnem trgu št. 6.

V kavarni

se dobi bela in črna kava, čaj, fini likerji itd. itd.

Fišjalka:
Sv. Petra cesta št. 26.

Svoji k svojim!

Slovenska trdka

Ustanovljena leta 1854. **Prva domača slovenska pivovarna** Telefon št. 210. priporočam slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje izborne

G. AUERjovih dedičev **marčno pivo**

Ljubljana Wolfove ulice št. 12 Ljubljana v sodcih in steklenicah.